

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการกล่าวถึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้อีกกล่าวตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
2. ปัญหาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสงตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร โรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ในปีการศึกษา 2544 ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 71 โรงเรียน รวม 142 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (chick list) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารเงินงบประมาณ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มี 6 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบัค (Cronbach 1970 : 161) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9742 แยกเป็นรายด้านดังนี้ ปัญหาการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ .9574 ปัญหาการรับเงินงบประมาณ .9563 ปัญหาการจ่ายเงินงบประมาณ .9543 ปัญหาการทำบัญชีเงินงบประมาณ .9597 ปัญหาการเก็บรักษาเงินงบประมาณ .9624 และปัญหาการควบคุมดูแลการตรวจสอบเงินงบประมาณ .9727

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา การบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามข้อเสนอแนะของผู้บริหาร โรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงิน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ไปถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จากนั้นนำหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชไปถึงหัวหน้าการประถมศึกษาทุกอำเภอ ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง เพื่อขอความร่วมมือในการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากผู้บริหาร โรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และผู้

วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนด้วยตนเอง ปรากฏว่าส่งแบบสอบถามไป 142 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.95 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ตามลักษณะผู้ตอบ หาค่าความถี่ ร้อยละ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบ การบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เพื่อหาระดับและลำดับปัญหาการบริหารเงินงบประมาณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารเงินงบประมาณ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยใช้สถิติที (t -test) แบบ Independent

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ปรับปรุงการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับองค์ประกอบที่ศึกษาและเรียงลำดับความสำคัญตามความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้

1. ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบและจัดลำดับที่ของระดับปัญหาพบว่า การจ่ายเงินงบประมาณ การทำบัญชีเงินงบประมาณ การทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ การควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์ประกอบด้านการเก็บรักษาเงินงบประมาณ การรับเงินงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2. ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ด้านการทำแผนการจ่ายเงินงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรกได้แก่ การตั้งคณะทำงานวิเคราะห์ความต้องการ จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ การให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนใช้จ่ายเงินงบประมาณ และการจัดทำปฏิทินและออกคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานด้านการใช้งบประมาณตามระยะเวลาที่กำหนด

3. ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ด้านการรับเงินงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมีปัญหา ในระดับน้อย โดยประเด็นที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรกได้แก่ การแต่งตั้งครูอาจารย์ที่ไม่มีความรู้และ ประสบการณ์ด้านการเงินมาทำหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน การจัดทำหลักฐานการรับเงินงบประมาณให้เป็นปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงนโยบาย กฏระเบียบ แบบฟอร์มต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรับเงินงบประมาณ

4. ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ด้านการจ่ายเงินงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมีปัญหา ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรก ได้แก่ การอนุมัติเบิกจ่ายเงินงบประมาณ จากคลังจังหวัดล่าช้า การเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนวิทยากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ งบประมาณด้านครุภัณฑ์ที่รัฐจัดสรรให้จัดการเรียนการสอนนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

5. ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ด้านการทำบัญชีเงินงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมี ปัญหาในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่ เป็นเจ้าหน้าที่การเงินไม่ได้เรียนจบสาขาบัญชีมาโดยตรง ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดระบบการทำบัญชี รับและเบิกจ่ายงบประมาณ และการทำบัญชีและการจัดทำบงคเหตุือ ประจำวันของเจ้าหน้าที่การเงินไม่เป็นปัจจุบัน

6. ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ด้านการเก็บรักษาเงินงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมี

ปัญหาในระดับน้อย โดยประเด็นที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรก ได้แก่ กรรมการเก็บรักษาเงินไม่ได้ ตรวจสอบตัวเงินกับตัวบัญชีว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่ การรายงานด้านเงินงบประมาณไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ตามระเบียบกำหนดอย่างเคร่งครัด และความสนใจของผู้เกี่ยวข้องกับเงินงบประมาณของโรงเรียนในเรื่องความปลอดภัยของการเก็บรักษาเงินงบประมาณ

7. ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ด้านการควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมีปัญหาในระดับน้อย โดยประเด็นที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการจัดเก็บเอกสารการเงินไว้อย่างปลอดภัย การรายงานผลของแผนปฏิบัติการและโครงการเมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว และไม่จัดให้มีการตรวจสอบการรับจ่ายเงินประจำวันตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง

8. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงิน โดยรวมพบว่าระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าด้านการควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเจ้าหน้าที่การเงินมีความเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน สำหรับงานด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

9. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าด้านการทำการแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพียงด้านเดียว ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบด้านอื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับสูงกว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางทุกด้าน

10. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงิน

งบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมพบว่าระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าด้านการรับเงินงบประมาณการจ่ายเงินงบประมาณ การทำบัญชีเงินงบประมาณและการควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานด้านการเก็บรักษาเงินงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง ยกเว้นงานด้านการทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพียงด้านเดียวที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

11. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ระหว่างเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดเล็กและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมพบว่าระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการทำบัญชีเงินงบประมาณและการควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ การรับเงินงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับสูงกว่าเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง ยกเว้นงานด้านการจ่ายเงินงบประมาณและด้านการเก็บรักษาเงินงบประมาณไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

12. ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงิน โดยแยกเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

12.1 การจัดทำแผนใช้จ่ายเงินงบประมาณ ปัญหาที่พบคือ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ การจัดสรรเงินงบประมาณและการอนุมัติเงินงวดล่าช้า การขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากร การได้รับอนุมัติเงินงบประมาณไม่ตรงตามแผนที่กำหนด บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เงินงบประมาณที่ได้รับมีเงื่อนไขการใช้จ่ายมาจากหน่วยงานระดับสูงไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียนและโรงเรียนได้รับแผนการจัดสรรหลังจากเปิดภาคเรียนแล้ว

ข้อเสนอแนะได้แก่ รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและตรงกับความต้องการ ความขาดแคลนและสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ควรเพิ่มงบประมาณ อนุมัติเงินงวดและแจ้งยอด

การจัดสรรงบประมาณให้รวดเร็ว ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ให้นำหน่วยงานผู้เบิก/โอนเงิน ประสานงานกับฝ่ายแผนของหน่วยงานระดับสูง จัดอบรมครูอาจารย์และกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ควรจัดสรรงบประมาณมาให้เป็นยอดรวมแล้วกำหนดรายจ่ายไว้กว้าง ๆ และควรแจ้ง ยอดการจัดสรรในแต่ละหมวดให้โรงเรียนทราบเป็นปกติทุกปี

12.2 การรับเงินงบประมาณ ปัญหาที่พบคือการอนุมัติเงินงบประมาณช้าเกินกำหนด เปลี่ยนแปลงยอดการจัดสรรบ่อย เงื่อนไขเวลาในการรับเงินไม่เป็นไปตามระเบียบ มีระเบียบในการปฏิบัติมากเกินไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ระเบียบคนละอย่างกัน การรับเงินผ่านสำนักงานไม่สะดวกในการจัดซื้อจัดจ้าง งบประมาณบำรุงมีน้อยหรือในบางเรื่องไม่มีและได้รับเงินงวดหลังจาก ดำเนินโครงการแล้ว

ข้อเสนอแนะได้แก่ ควรอนุมัติเงินให้เป็นไปตามกำหนดเวลารวดเร็ว ควรให้โรงเรียนสามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันตามความจำเป็น ควรเร่งรัดการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามแผนการ ใช้จ่ายเงินงบประมาณ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปรับเรื่องระเบียบให้เป็นแนวเดียวกัน ควรกระจายอำนาจการรับจ่ายเงินงบประมาณให้กับโรงเรียน ควรเร่งรัดเงินงบประมาณยอดต่าง ๆ ให้ถึงโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียนแรกและควรมีเงินสำรองไว้ยืมใช้ก่อน

12.3 การจ่ายเงินงบประมาณ ปัญหาที่พบคือ จ่ายเงินจากคลังล่าช้า มีการใช้เงินผิด หมวดและไม่สามารถจ่ายเงินงบประมาณข้ามหมวดรายจ่ายได้ การจัดซื้อจัดจ้างวัสดุครุภัณฑ์ไม่ได้ รับงบประมาณตามราคาสินค้า การจ่ายเงินงบประมาณเกิดปัญหาในระบบจัดทำบัญชี โดยเฉพาะ งบประมาณที่ถ่ายโอนหรืออุดหนุนจากหน่วยงานอื่น บุคลากรขาดความรู้ในการจัดทำเอกสาร งบประมาณที่ใช้จ่ายไม่สามารถนำไปเสร็จมาได้หมดทุกอย่างและระเบียบการจ่ายเงินงบประมาณมี มากเกินไปทำให้ยากต่อการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะได้แก่ ควรจัดสรรเงินงบประมาณให้ในช่วงต้นปีงบประมาณ ให้จ่าย เงินงบประมาณข้ามหมวดได้ตามความจำเป็น ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง ควรกำหนด แนวทางในการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่แน่นอนชัดเจน ควรอบรมเจ้าหน้าที่ในการจัดทำเอกสารการ เบิกจ่ายเงินงบประมาณและให้โรงเรียนใช้จ่ายเงินงบประมาณตามใบสำคัญเพื่อสะดวกในการเบิกจ่าย

12.4 การทำบัญชีเงินงบประมาณ ปัญหาที่พบคือ เจ้าหน้าที่การเงินไม่จบการศึกษา ด้านบัญชีและผู้ทำบัญชีไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำบัญชี ระบบบัญชีของโรงเรียน บางยอดยากต่อการตรวจสอบและซ้ำซ้อน ทะเบียนคุมเงินบางหมวดลงบัญชีไม่ค่อยถูกต้อง ได้แก่ เงินรายได้แผ่นดิน มีการเปลี่ยนแปลงแบบฟอร์มอยู่บ่อย ๆ และแนวทางและวิธีดำเนินการของ ผู้แนะนำแต่ละคนแต่ละครั้งไม่ค่อยตรงกันทำให้เกิดปัญหาต่อผู้ปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะได้แก่ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่การเงินโดยเฉพาะและควรจัดอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบเข้มข้นแก่เจ้าหน้าที่การเงินและครูในโรงเรียน ควรแจ้งยอดจัดสรรให้ ตรงกับยอดเงินที่อนุมัติและ โอนเงินเข้าบัญชีโรงเรียน ให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจัด

อบรมเรื่องการจัดทำทะเบียนคุมแม่เจ้าหน้าทีการเงิน ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าแบบฟอร์มแต่ละแบบ มีกำหนดระยะเวลาานเท่าไรและผู้ตรวจสอบต้องมีความรู้จริง ถูกต้องและชัดเจน

12.5 การเก็บรักษาเงินงบประมาณ ปัญหาที่พบคือ การเก็บรักษาเงินสดของโรงเรียนยังไม่มีที่เก็บที่มั่นคงในตู้นิรภัย อำนาจการเก็บรักษาเงินมีจำกัด การเดินทางไปเบิกเงินบ่อย ๆ มีอุปสรรค เจ้าหน้าทีการเงินต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงและเสียเวลาในการสอนนักเรียนและการเช็คสมุดบัญชี เงินหมวดอุดหนุนจะต้องส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดินซึ่งยุ่งยากและหลายขั้นตอน

ข้อเสนอแนะได้แก่ ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดสรรตู้นิรภัยให้กับโรงเรียนทุกโรงเรียนเพื่อให้เก็บเงินสดได้ตามระเบียบ ควรมีระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินที่สะดวกและเกิดความคล่องตัว ให้ธนาคารแจ้งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือโรงเรียน และเรื่องดอกเบี้ยให้ทุกเดือนจะได้ลดเวลาเจ้าหน้าทีการเงินและควรวินไอเงินให้รวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้

12.6 การควบคุมดูแลและตรวจสอบเงินงบประมาณ ปัญหาที่พบคือ การตรวจสอบจากผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องนอกสถานศึกษามีน้อย การตรวจสอบจากเจ้าหน้าทีตรวจสอบภายในมีน้อย บุคลากรขาดความชำนาญในการตรวจสอบภายใน กลัวการตรวจสอบจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ผู้เบิกจ่ายเงินงบประมาณไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการจัดทำหลักฐานให้ถูกต้อง เอกสารหลักฐานขอเบิกในส่วนราชการผู้เบิกมักจะผิดพลาดเมื่อส่งไปขอเบิกและเงินงบประมาณจะต้องใช้จ่ายตามที่หัวหน้าหน่วยงานอนุมัติ

ข้อเสนอแนะได้แก่ ควรตรวจสอบให้บ่อยครั้งเพื่อความมั่นใจของผู้ปฏิบัติ อบรมเพิ่มทักษะการตรวจสอบเงินงบประมาณให้กับบุคลากรในโรงเรียน ปรับปรุงพฤติกรรมให้เป็นการแนะนำส่วนที่บกพร่อง วิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้านการเงินการบัญชีให้ถูกระบบ ให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติและมีมาตรการเคร่งครัดกว่าเดิมและให้มีการตรวจสอบหลักฐานก่อนส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอว่าถูกต้องตามระเบียบ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามความคิดเห็นต่อผู้บริหารและเจ้าหน้าทีการเงินโรงเรียน มีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบและจัดลำดับที่ของระดับปัญหาพบว่าการจ่ายเงินงบประมาณ การทำบัญชีเงินงบประมาณ การทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ การควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์ประกอบด้านการเก็บรักษาเงินงบประมาณ การรับเงินงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอการอภิปรายผลมีนรายด้านเฉพาะด้านที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้นเรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ด้านการจ่ายเงินงบประมาณ ตามความคิดเห็นต่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียน พบว่าประเด็น ที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรก ได้แก่ การอนุมัติเบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัดล่าช้า การเบิก จ่ายเงินค่าตอบแทนวิทยากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และงบประมาณด้านครุภัณฑ์ที่รัฐ จัดสรรให้จัดการเรียนการสอนนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการ บริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถ้าหาก ได้ดำเนินการตามประเด็นข้อเสนอแนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนซึ่งตอบแบบ สอบถาม นั่นคือ ควรจัดสรรเงินงบประมาณให้ในช่วงต้นปีงบประมาณและควรเพิ่มงบประมาณใน การจัดซื้อครุภัณฑ์บางอย่าง

1.2 ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ด้านการจัดทำบัญชีเงินงบประมาณ ตามความคิดเห็นต่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียน พบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรก ได้แก่ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่การเงินไม่ได้เรียนจบ สาขาบัญชีมาโดยตรง ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดระบบการทำบัญชี รับ และเบิกจ่ายงบประมาณ และการทำบัญชีและการจัดหางบคงเหลือประจำวันของเจ้าหน้าที่การเงิน ไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ซัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ (2526 : 59-60) ได้ทำการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเงินน้อยมาก ถึงแม้จะผ่านการ อบรมมาบ้างแล้วก็ตาม เมื่อให้คนที่ไม่มีความรู้ความสามารถมาทำงานในด้านที่เขาไม่รู้ จะทำให้ การปฏิบัติงานหรือการบริหารงานนั้นมีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจียร ทองนุ่น (2532 : 152) พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งต้องรับผิดชอบการเรียนการสอน โดย ตรง ทำให้มีเวลาปฏิบัติงานด้านการเงินน้อย และครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานด้านนี้มีความรู้ในเรื่อง การเงินน้อยมาก นอกจากนั้นจิตราภรณ์ ไยศิลป์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยพบว่า การ ประชาสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการปฏิบัติ ทางการเงินนั้น โรงเรียนมีการจัดทำน้อยมาก

ถ้าหากได้ดำเนินการตามประเด็นข้อเสนอแนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนซึ่งตอบแบบสอบถาม จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นั่นคือ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่การเงินโดยเฉพาะและ ควรจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบเข้มข้นแก่ครูที่ทำหน้าที่การเงินและครูในโรงเรียน นอกจากนี้ นี้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจัดอบรมเรื่องการจัดทำทะเบียนคุมแก่เจ้าหน้าที่การเงิน ควรกำหนดชัดเจนว่าแบบฟอร์มแต่ละแบบมีกำหนดระยะเวลาานเท่าใด และผู้ตรวจสอบต้องมี

ความจริง ถูกต้องและชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของธีรพงศ์ ธงภักดิ์ (2543 : 78) ว่า โรงเรียนต้องมีการชี้แจง นิเทศ ให้ความรู้แก่นักวิชาการในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและแนวปฏิบัติด้านการเงินอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ด้านการทำแผนใช้จ่ายเงินงบประมาณ ตามความคิดเห็นต่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนพบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรก ได้แก่การตั้งคณะทำงานวิเคราะห์ความต้องการ จัดลำดับความสำคัญ ในการจัดสรรงบประมาณ การให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนใช้จ่ายเงินงบประมาณ และการจัดทำปฏิทินและออกคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานด้านการใช้งบประมาณตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถ้าหากได้ดำเนินการตามประเด็นข้อเสนอแนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนซึ่งตอบแบบสอบถาม นั่นคือ รัฐควรจัดสรรให้เพียงพอและตรงกับความต้องการ ความขาดแคลนและสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ควรเพิ่มงบประมาณ อนุมัติเงินงวด และแจ้งยอดจัดสรรให้รวดเร็ว และที่สำคัญเมื่อขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากร ก็ควรใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ นอกจากนี้เพื่อแก้ปัญหาการจัดทำปฏิทินและออกคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานด้านการใช้งบประมาณตามระยะเวลาที่กำหนดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ต้องจัดอบรมครู-อาจารย์และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดสรรงบประมาณมาให้เพียงพอแล้วกำหนดรายจ่ายไว้กว้าง ๆ และควรแจ้งยอดการจัดสรรในแต่ละหมวดให้โรงเรียนทราบเป็นปกติทุกปี

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของภาวิณี วันดีสุ่ม (2534 : 111) วิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติต่อระดับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาเมื่อเรียงลำดับแล้วพบว่า ลำดับแรกได้แก่ การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน และยังได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของธีรพงศ์ ธงภักดิ์ (2543 : 77) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินมีความคิดเห็นต่อปัญหาเงินบำรุงการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่เป็นปัญหาอันดับแรกคือการจัดทำแผนใช้นั้นเอง

1.4 ปัญหาการบริหารเงินงบประมาณ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ด้านการควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณ ตามความคิดเห็นต่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนพบว่าประเด็นที่เป็นปัญหา 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการจัดเก็บเอกสารการเงินไว้อย่างปลอดภัย การ

รายงานผลของแผนปฏิบัติการและโครงการเมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว และไม่จัดให้มีการตรวจสอบการรับจ่ายเงินประจำวันตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถ้าหากได้ดำเนินการตามประเด็นข้อเสนอแนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนซึ่งตอบแบบสอบถาม นั่นคือทางหน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดสรรตู้รับฝากเงินให้กับโรงเรียนทุกโรงเรียนเพื่อให้เก็บเงินสดได้ตามระเบียบ ควรอบรมให้ความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการตรวจสอบเงินงบประมาณแก่บุคลากรภายในโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติและมีมาตรการเคร่งครัด และให้โรงเรียนมีการตรวจสอบหลักฐานก่อนนำส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอให้ถูกต้องตามระเบียบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของภาวิณี กันต์สุ่ม (2534 : 111) พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า ปัญหาด้านการควบคุมดูแลการตรวจสอบเงินบำรุงการศึกษาเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

จากที่กล่าวมาทั้งหมด พบว่าปัญหาการบริหารเงินงบประมาณ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณ จากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของธีรพงศ์ ธงภักดี (2543 : 78) พบว่าเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่การเงิน เป็นครูอาจารย์ที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่ามีเหมาะสมในการช่วยปฏิบัติงานแบบนี้ โดยที่ครูอาจารย์เหล่านี้ไม่เคยผ่านการอบรมทางด้านธุรการและการเงินมาก่อน ประกอบกับคนหนึ่ง ๆ ต้องปฏิบัติงานหลายหน้าที่ ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2526 : 231) ชี้ให้เห็นว่า ถ้าองค์การมีกำลังคนไม่พอกับงาน ประสิทธิภาพของงานจะอยู่ในระดับต่ำ ความมุ่งหมายที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จอยู่ในระดับต่ำด้วย จึงทำให้ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานด้านนี้ประสบปัญหาด้านการบริหารงานการเงินอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงิน โดยรวมพบว่าระดับปัญหาไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าด้านการควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 โดยเจ้าหน้าที่การเงินมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน สำหรับงานด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภาวิณี กันต์สุ่ม (2534 : 111-112) พบว่าจากผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงิน โดยส่วนรวมพบว่าระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน โดยเจ้าหน้าที่การเงินมีทัศนะต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในระดับสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะธรรมชาติของงานการเงินเป็นงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการคลังได้กำหนดให้ถือปฏิบัติทั้งผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินจึงต้องปฏิบัติไปในแนวเดียวกัน รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงิน มีโอกาสได้พัฒนาตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทำเทียมกัน จึงทำให้มองเห็นระดับปัญหาค้าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แต่สำหรับด้านด้านการควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารเงินงบประมาณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเจ้าหน้าที่การเงินมีความคิดเห็นต่อปัญหาในระดับสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2528 : 30-37) ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งไว้ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ดูแล ควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่วนครูผู้สอนหรือผู้สนับสนุนการสอนเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง จึงย่อมรู้ปัญหาที่แท้จริง ได้ดีกว่าครูผู้ซึ่งไม่ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับนพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527 : 118) และรัชชัย สันติวงษ์ (2529 : 430) ที่กล่าวว่าบทบาทหรือตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน เป็นเหตุให้การ มีความการปฏิบัติงาน การรับรู้ข่าวสารต่างกัน หรือผู้บริหารโรงเรียนอาจมองเข้าข้างตนเองว่า งานที่ตนทำนั้นเป็นงานที่ไม่มีปัญหา เพื่อให้คนอื่นยอมรับว่าตนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตรงกับสมมาตร แก้วลาย (2528 : 95) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนอาจประเมินผลการปฏิบัติงานเข้าข้างตนเองมากกว่าให้คนอื่นประเมิน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าด้านการทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพียงด้านเดียว ที่มีความแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบด้านอื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับสูงกว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคณฤฎี ภาชนะพรรณ (2533 : 128 -129) ซึ่งทำการวิจัยปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนกับผู้ปฏิบัติงานการเงินมีทัศนะแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินและด้านการรับเงิน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาสูงกว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของธีรพงศ์ ธงศักดิ์ (2543 : 78) เรื่องปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางการแก้ไข ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ในภาพรวมพบว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินและด้านการรับเงิน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาสูงกว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากมีประสบการณ์น้อยกว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง จึงทำให้มีความวิตกกังวลในการปฏิบัติงานสูง ก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสูงตามไปด้วย เพราะเกรงว่าจะผิดระเบียบ ข้อบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการคลังได้กำหนดให้ถือปฏิบัติ และนอกจากนี้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดเล็กจะมีภาระหน้าที่หรือกรอบงานเหมือนกับโรงเรียนขนาดกลางตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด แต่มีบุคลากรน้อยกว่า ดังนั้นแต่ละคนจึงมีภาระหน้าที่มากกว่า ส่วนโรงเรียนขนาดกลางมีความพร้อมทางด้านบุคลากรจึงทำให้มีปัญหาน้อย เพราะทุกคนมีเวลาทำงานมากกว่า

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมพบว่าระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าด้านการรับเงินงบประมาณการจ่ายเงินงบประมาณ การทำบัญชีเงินงบประมาณและการควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 และงานด้านการเก็บรักษาเงินงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง ยกเว้นงานด้านการทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพียงด้านเดียวที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจียร์ ทงนุ่น (2532 : 150) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของธีรพงศ์ ธงภักดิ์ (2543 : 78) เรื่องปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางการแก้ไข ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านการรับเงิน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อปัญหาสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากมีประสบการณ์น้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง จึงทำให้มีความวิตกกังวลในการปฏิบัติงานสูง ก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานเงินงบประมาณโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสูงตามไปด้วย เพราะเกรงว่าจะผิดระเบียบ ข้อบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการคลัง ได้กำหนดให้ถือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจียร์ ทงนุ่น (2532 : 150) พบว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินแตกต่างกัน จึงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด ณ อำเภอทุ่งสง ระหว่างเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดเล็กและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมพบว่าระดับปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการทำบัญชีเงินงบประมาณและการควบคุมตรวจสอบเงินงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ การรับเงินงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับสูงกว่าเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง ยกเว้นงานด้านการจ่ายเงินงบประมาณและด้านการเก็บรักษาเงินงบประมาณ ไม่แตก

ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดเล็กอาจน้อยกว่าเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลาง นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจียร ทองนุ่น (2532 : 150) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานธุรการและการเงินของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน จะมีทัศนคติระดับปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของธีรพงศ์ ธงภักดิ์ (2543 : 78) เรื่องปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางการแก้ไข ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นด้านการตรวจสอบเงิน โดยเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนขนาดกลางเห็นว่ารระดับปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร การเงินสูงกว่าเจ้าหน้าที่โรงเรียนขนาดใหญ่

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ หรือกลุ่มโรงเรียน ควรส่งเสริมให้จัดการประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับระเบียบ แนวปฏิบัติด้านการเงินให้แก่ผู้บริหาร โรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินทุกปี และโรงเรียนก็ควรจัดอบรมขยายผลให้กับครูอาจารย์ เพื่อให้การบริหารงานการเงินของโรงเรียนดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การจัดอัตราค่าจ้างของโรงเรียน และการมอบหมายงานให้บุคลากรของโรงเรียนควรพิจารณาความเหมาะสม โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่การเงินควรพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ ไม่ควรมอบหมายงานให้ปฏิบัติมากจนเกินไป เพราะจะทำให้เกิดผลเสียต่อการปฏิบัติงานการเงินได้ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดอัตราค่าจ้างบุคลากร ควรจัดอัตราสนับสนุนการสอนด้านการเงินการบัญชีให้โรงเรียนละ 1 อัตราเป็นอย่างน้อย ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรด้านนี้มีความสามารถและความชำนาญ โดยเฉพาะ
3. การบริหารงานการเงิน โรงเรียนควรดำเนินในรูปคณะกรรมการและควรให้ผู้บริหารโรงเรียนตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่การเงินอย่างใกล้ชิด
4. หน่วยงานตรวจสอบภายใน หรือคณะกรรมการตรวจสอบภายในระดับอำเภอ คลังจังหวัดหรือระดับจังหวัด ควรจะได้มีการออกตรวจสอบทุกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

5. ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับโรงเรียนขึ้นไป ควรมีการตรวจสอบ ควบคุม กำกับ ติดตามนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการเงินของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อทราบปัญหาและแก้ไขได้ทันทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวិจัยปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานการเงิน และบัญชี ผู้บริหารการศึกษาและเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานระดับเหนือขึ้นไป ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของโรงเรียน เช่น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ คลังจังหวัด หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาปัญหาการบริหารเงินงบประมาณ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทั้งจังหวัดหรือเขตการศึกษา
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแผนปฏิบัติการของโรงเรียน กับการใช้จ่ายเงินงบประมาณของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด